

3. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n446> (дата звернення: 16.04.2024).

4. Про внесення змін до деяких законів України про визначення порядку подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в умовах воєнного стану: Закон України від 20.09.2023 № 3384-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3384-20#Text> (дата звернення: 16.04.2024).

5. Особливості декларування криптовалют в Україні. URL: <https://incrypted.com/ua/yurist-poyasniv-osoblivosti-deklaruvannya-kriptovalyut-v-ukrayini/> (дата звернення: 16.04.2024).

6. Недостовірне декларування криптовалюти. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/za-materialamy-nazk-povidomyly-pro-pidozru-nardepu-nedostovirne-deklaruvannya-kryptovalyuty-na-mayzhe-25-mln-grn/> (дата звернення: 16.04.2024).

*Лабунський Олександр Олександрович,
аспірант,
Донецький національний університету
імені Василя Стуса*

ЩОДО ІНСТРУМЕНТІВ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. В роботі звернено увагу на окремі інструменти в економічній та фінансовій політиці, що запроваджено державою на сучасному етапі з метою подолання викликів та наслідків, спричинених збройною агресією РФ проти України та стимулювання розвитку малого бізнесу. Зокрема: введення інституту державних гарантій на портфельній основі; запровадження проекту «Зроблено в Україні», запуску сервісу «pulse.gov.ua», ініціювання розробки механізму страхування воєнних ризиків.

Ключові слова: державна підтримка, малий бізнес.

З метою подолання викликів та наслідків, спричинених збройною агресією РФ проти України, стимулювання ділової активності українських виробників, популяризації та просування українського продукту, покращення інвестиційного клімату, створення економічних умов для відновлення, модернізації і зростання економіки України державою запроваджено низку нових інструментів в економічній та фінансовій політиці.

Так, Урядом ще у 2020 році було прийнято рішення щодо розширення механізму державної підтримки малого та середнього бізнесу через запровадження інституту державних гарантій на портфельній основі. За цей час було видано 33 199 кредитів на загальну суму 105,4 млрд грн. [1]. 29 банків-кредиторів обслуговують 19 080 кредитів на суму 67,2 млрд грн. Зобов'язання за основним боргом, що частково забезпечений державними гарантіями на портфельній основі, становили 30,8 млрд грн (близько 70% від загального ліміту наданих гарантій – 43,9 млрд грн). За видами економічної діяльності кредити, частково забезпечені державними гарантіями, мають такий розподіл: сільське господарство – 6 754 кредити на загальну суму 34,4 млрд грн; оптова та роздрібна торгівля, ремонт транспортних засобів – 7 146 кредитів на 15,7 млрд грн; переробна промисловість – 2 494 кредити на 11,5 млрд грн; транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність – 1014 кредитів на 2,2 млрд грн. [1].

Важливим напрямком підтримки вітчизняного товаровиробника на сьогодні є запровадження нового напрямку в державній політиці «Зроблено в Україні» [2]. В межах реалізації цієї програми заплановано вирішення декількох завдань. По-перше, йдеться про стимулювання попиту на українські товари – від держави та приватного сектору, сприяння інвестиціям в реальний сектор, компенсація інвестицій через податки; сприяння в отриманні доступу до фінансування, зокрема, до міжнародної грантової підтримки мікропідприємництва та малого підприємництва; надання консультаційних послуг із питань ділового адміністрування. По-друге, це створення прозорого та незабюрократизованого механізму постійної комунікації та координації взаємодії державних органів влади з суб'єктами господарювання, зокрема з представниками релокованих підприємств, об'єднаннями підприємців, секторальними асоціаціями, іноземними інвесторами. Зокрема, на програми підтримки закладається 45 млрд грн у державному бюджеті, що має забезпечити додатковий 1% зростання ВВП [3].

Як наголошує перший віце-прем'єр-міністр України до 40% коштів з купівлі українських товарів повертається через сплачені податки назад на потреби сил безпеки та оборони. Уряд зі свого боку надасть пріоритетний доступ українським виробникам до публічних закупівель через розширення політики локалізації на нові категорії товарів, в тому числі

на оборонні закупівлі. Також буде розширена програма компенсацій на купівлю сільськогосподарської техніки на інші види української техніки, розширена програма доступної іпотеки «Оселя, яка стимулює попит на українські будматеріали.

Окрім цього в межах зазначеного проекту запущено сервіс «pulse.gov.ua» за допомогою якого суб'єкти господарювання можуть залишити не тільки скаргу на рішення, дії (бездіяльність) органів державної влади, а й оцінити рівень державної підтримки за різними аспектами (умови для відкриття бізнесу, кредитування, стан контрольно-перевірочної роботи тощо). Як позитивний момент слід відмітити і спробу запровадження надання консультацій відповідними державними органами. Такий підхід дозволить забезпечити зворотний зв'язок з метою оцінки «індексу задоволеності» підприємців від взаємодії з державою (Entrepreneur Satisfaction Score).

І останній аспект який заслуговує уваги – це ініціювання розробки механізму страхування воєнних ризиків, що передбачає запровадження, як обов'язкового, так і добровільного страхування. Зокрема, відповідно до вимог Меморандуму про економічну та фінансову політику між Україною та Міжнародним валютним фондом, Рада з фінансової стабільності 05 лютого 2024 р. за участю фахівців Світового банку, Національного банку України, Міністерства фінансів та Міністерства економіки погодила концептуальну записку для створення в Україні повнофункціональної системи страхування воєнних ризиків [4]. За такого підходу заплановано низку пілотних локальних продуктів страхування від воєнних ризиків для малого бізнесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Щодо отриманих державних гарантій на портфельній основі. URL: (mof.gov.ua)
2. Про Всеукраїнську економічну платформу «Зроблено в Україні»: Указ Президента України від 26.01.2024 р. №31. URL: (rada.gov.ua)
3. Реалізація політики «Зроблено в Україні». URL: (kmu.gov.ua)
4. Меморандум про економічну та фінансову політику між Україною та Міжнародним валютним фондом. URL: (mof.gov.ua)